

การประเมินคุณค่าหนังสือตำราแพทย์ของโครงการตำราศิริราช

นางสาว ณัฐวรรณ สวัสดิ์

007172

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๕

ISBN 974-561-101-8

AN EVALUATION OF MEDICAL TEXTBOOKS

PUBLISHED BY

SIRIRAJ TEXTBOOK PROJECT

Miss Chaweewan Swatdee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประเมินคุณค่าหนังสือตำราแพทย์ของโครงการตำรา-ศิริราช
โดย นางสาว ฉวีวรรณ สวัสดิ์
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ อุทัย ทูตยะโพธิ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

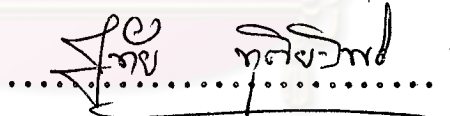
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ ชุนนาค)

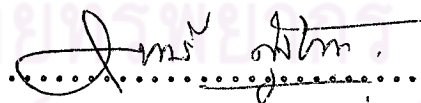
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ล. จ้อย , นันทิวิชรินทร์)

 กรรมการ

(อาจารย์ อุทัย ทูตยะโพธิ)

 กรรมการ

(ศาสตราจารย์นายแพทย์ มนตรี ฐูจินดา)

 กรรมการ

(นาง วงศ์วรรณ วงศ์สุภา)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประเมินคุณค่าหนังสือตำราแพทย์ของโครงการตำราศิริราช
โดย นางสาว ฉวีวรรณ สวัสดิ์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ อุทัย ทุดยะโพธิ์
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา ๒๕๒๔

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและวิเคราะห์คุณภาพของหนังสือตำราแพทย์ภาษาไทย
ที่โครงการตำรา-ศิริราช จัดพิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๔ หนังสือตำราที่นำมา
วิเคราะห์มีจำนวนทั้งสิ้น ๕๑ ชื่อเรื่อง ในการวิเคราะห์ ได้ศึกษาคุณภาพของส่วนประกอบ
ต่าง ๆ ของหนังสือ ๔ ลักษณะ ได้แก่ ผู้จัดทำ เนื้อเรื่อง การเรียบเรียง ความ
น่าเชื่อถือ การเขียน ภาพประกอบ ส่วนประกอบของหนังสือ และ รูปเล่มและการพิมพ์
ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ซึ่งปรากฏผลการวิจัยดังนี้

หนังสือตำราที่นำมาวิเคราะห์ส่วนใหญ่ พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๔
ผู้แต่งส่วนใหญ่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะ และร่วมกันแต่งโดยรับผิดชอบเป็นบท หนังสือที่
โครงการตำรา-ศิริราช จัดพิมพ์มีเนื้อหาครอบคลุมเกือบทุกสาขาวิชา สำหรับสาขาวิชาที่ยัง
มิได้มีการจัดพิมพ์ คือ วัสดุวิทยา และ โสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา

หนังสือตำราแพทย์ส่วนใหญ่ที่นำมาวิเคราะห์ มีคุณภาพโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี
หนังสือตำราเล่มที่ได้คะแนนสูงสุด ได้คะแนนร้อยละ ๙๒.๘ เล่มที่ได้คะแนนต่ำที่สุด ได้คะแนน
ร้อยละ ๖๖.๗ ข้อดีและข้อบกพร่องของหนังสือตำราแพทย์พอสรุปได้ดังนี้ คือ ผู้จัดทำ
เนื้อเรื่อง การเรียบเรียง ภาพประกอบ และส่วนประกอบของหนังสือ อยู่ในเกณฑ์ดี
การเขียน ความน่าเชื่อถือ และ รูปเล่มและการพิมพ์ อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ข้อบกพร่อง
ที่พบคือ การอ้างเอกสารส่วนใหญ่ยังไม่ถูกต้องตามวิธีทางวิทยาศาสตร์ และยังไม่ได้มาตรฐาน
สากล การเย็บเล่มส่วนใหญ่ยังไม่แน่นหนา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โครงการตำรา-ศิริราช ควรกำหนดรูปแบบการลงรายการบรรณานุกรมให้เป็นแบบมาตรฐานสากล และจัดทำเป็นคู่มือสำหรับผู้แต่ง ควรมีการวางหลักการในการแก้ไขปรับปรุง เนื้อหาของหนังสือ เป็นระยะแน่นอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เนื้อหาทันสมัยอยู่เสมอ ควรเพิ่มเลขหนังสือสากล เพื่อให้สอดคล้องกับการควบคุมบรรณานุกรมแห่งชาติ และเป็นการยกระดับมาตรฐานสิ่งพิมพ์ ควรนำเทคนิคการพิมพ์สมัยใหม่พิมพ์หนังสือที่มีเนื้อหามาก เพื่อให้รูปเล่มกะทัดรัดเหมาะแก่การหยิบอ่าน ควรแบ่งการพิมพ์เป็นหนังสือปกอ่อนและปกแข็ง เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้หลายระดับ และควรปรับปรุงด้านเข้าเล่มและปกให้แน่นหนาขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยขั้นต่อไป คือ ควรมีการประเมินผลจากผู้ใช้ เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบ รวมทั้งการประเมินค่าน้ำหนักของตำราแพทยภาษาไทยที่ผลิตโดยผู้จัดพิมพ์อื่น ๆ และควรมีการติดตามผลความก้าวหน้าของหนังสือที่ผลิตโดยโครงการตำรา-ศิริราช

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title An Evaluation of Medical Textbooks Published by
 Siriraj Textbook Project.
Name Miss Chaweewan Swatdee
Thesis Advisor Miss Uthai Dhutiyabhodhi
Department Library Science
Academic Year 1981

ABSTRACT

The objectives of the thesis were to study and to analyze the quality of Thai medical textbooks published by Siriraj Textbook Project, from B. E. 2517 to B.E. 2524. A total of 51 textbooks and manuals were evaluated in regarding to authority, contents, arrangement reliability, illustrations, usage of language, parts of book and its special features, as well as formats and printing. The data were analyzed and presented in the forms of percentage and mean.

The results revealed that the majority of medical textbooks analyzed were published between B. E. 2520 and B. E. 2524. These textbooks were written by groups of experts. The scope covered most of the subjects in the medical fields. However, anesthesiology and otorhinolaryngology textbooks were not in the list yet.

The quality of these textbooks was rated good by average. The highest scored ones obtained 92.8 %, and the lowest scored one received 66.7 %. The strengths and the deficiencies of these medical textbooks were as follows: the authority, the contents, the

arrangement, the illustrations and parts of book and its special features were good; the reliability, the usage of language and the format and printing were rather good. The major defects were due to the forms and styles of the reference citations which were still mostly not conformed to universal standards. The bindings of most textbooks were not strong enough.

Recommendations are as the followings:- the Siriraj Textbook Project should set the citation styles according to the universal standard (The Vancouver Style) and prepare as guidelines for the authors. There should be revision policy set at certain intervals and in continuation in order to bring the contents constantly up-to-date. Moreover, the Project should adopt the ISBN (International Standard Book Number) to ease the accessibility of the publications and the bibliographic controls of upcoming books. New printing techniques should be chosen for books with enormous contents so as to be able to produce appropriate textbooks which are easy to carry to read. Finally, for economic reasons and in order to meet the needs of readers at many levels, the textbooks should be produced in both paperbacks and hard-bound format. The binding techniques should also be improved.

In addition, there are some recommendations for further researches. There should be an evaluation or a comparative study from users' point of view, as well as an evaluation of Thai medical textbooks published by other publishers. Finally, there should be a following study of the development of Siriraj Textbook Project publications.

๒

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ อูทัย ทุตยะโพธิ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยเป็น
อย่างสูงที่ได้กรุณาสละเวลา ให้ข้อคิดและคำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง
ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุต แสงวิเชียร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจเอกสารบาง
เรื่อง รองศาสตราจารย์นายแพทย์ ภูเก็ท วาจนนท์ ที่กรุณาให้ข้อมูลบางประการ
ตลอดจนตรวจแก้ไขเรื่องราวอย่างละเอียด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ล. จ้อย
นันท์วิชรินทร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาวดี สืบสนธิ ผู้ให้คำแนะนำที่เป็น
ประโยชน์ต่อการวิจัย

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณ แพทย์ พี่ เพื่อน และน้องทุกท่าน ที่ได้กล่าวนาม ณ ที่นี้
และมีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ฉวีวรรณ สวัสดิ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฅ
รายการภาพประกอบ	ฉ

บทที่

๑. บทนำ	๑
ความเป็นมาของปัญหา	๑
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
ขอบเขตของงานวิจัย	๖
ข้อตกลงเบื้องต้น	๖
วิธีดำเนินการค้นคว้าวิจัย	๖
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๗
ข้อจำกัดในการวิจัย	๗
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	๗
๒. หนังสือตำราแพทย์	๘
ความหมายของหนังสือตำรา	๘
ลักษณะและส่วนประกอบของหนังสือตำรา	๙
หนังสือตำราแพทย์	๑๕
ประวัติและวิวัฒนาการหนังสือตำราแพทย์ต่างประเทศ	๑๘
ประวัติและวิวัฒนาการหนังสือตำราแพทย์ภาษาไทย	๒๗

โครงการตำรา-ศิริราช	๔๘
ความเป็นมาของโครงการ	๔๘
วัตถุประสงค์	๔๙
การดำเนินการและบุคลากร	๕๐
เงินทุน	๕๑
นโยบายในการพิมพ์ตำรา	๕๒
๓. วิธีดำเนินการวิจัย	๕๔
๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๒
๕. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	๙๔
บรรณานุกรม	๑๐๓
ภาคผนวก ก	๑๐๔
ภาคผนวก ข	๑๔๔
ภาคผนวก ค	๑๗๖
ภาคผนวก ง	๑๗๘
ภาคผนวก จ	๑๘๑
ประวัติผู้เขียน !	๑๘๒

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

๑.	จำนวนหนังสือตำราแพทย์ภาษาไทย จำแนกตามสาขาวิชาโดยใช้ระบบการจัดหมู่ของ NLM	๔๖
๒.	จำนวนหนังสือของโครงการตำรา-ศิริราช จำแนกตามสาขาวิชาโดยใช้ระบบการจัดหมู่หนังสือของหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน	๖๒-๖๓
๓.	จำนวนหนังสือของโครงการตำรา-ศิริราช จำแนกตามปีที่จัดพิมพ์	๖๔
๔.	จำนวนหนังสือของโครงการตำรา-ศิริราช จำแนกตามประเภทผู้จัดทำ	๖๕
๕.	จำนวนหนังสือของโครงการตำรา-ศิริราช จำแนกตามประเภท	๖๖
๖.	คะแนนคุณภาพของหนังสือตำราแพทย์	๖๗-๗๑
๗.	คะแนนส่วนประกอบของหนังสือตำราแพทย์	๗๓-๗๖
๘.	ระดับคุณภาพของส่วนประกอบด้านต่าง ๆ ของหนังสือตำราแพทย์	๗๗
๙.	จำนวนหนังสือของโครงการตำรา-ศิริราช จำแนกตามการลำดับเรื่อง	๗๘
๑๐.	จำนวนหนังสือของโครงการตำรา-ศิริราช จำแนกตามรูปแบบการอ้างอิงเอกสาร	๘๑
๑๑.	จำนวนหนังสือของโครงการตำรา-ศิริราช จำแนกตามอายุของปีเอกสารอ้างอิง	๘๖

รายการภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
๑. ตำราคำภีร์ครุฑรักษา	๒๙
๒. รูปภาพประกอบในตำราคำภีร์ครุฑรักษา	๓๐
๓. แพทย์ศาสตร์สังเคราะห์	๓๒
๔. ตำรากายวิภาคศาสตร์	๓๕
๕. ตำราสรีรวิทยาขั้นต้น	๓๖
๖. แพรงทิสออฟเมดิซิน	๓๗
๗. วิธีตรวจโรค	๓๘
๘. ตำรา โรค หู คอ จมูก	๓๙
๙. กามโรค	๔๒
๑๐. อายุรศาสตร์	๔๓
๑๑. ตำราปาวาลิต	๔๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย